

2153/2002. (V. 15.) Korm. határozat

a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Konceptiójáról (2002-2010)

A Kormány a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 7. § g) pontjában kapott felhatalmazás alapján az alábbi határozatot hozza:

1. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Konceptióját a *melléklet* szerint elfogadja.
2. Felhívja az érintett minisztereket a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Konceptiójában foglaltak megvalósításának elősegítése érdekében, hogy működjenek közre a stratégiai és operatív programok kidolgozásában, azok költségvetése és forrástérképe elkészítésében.

Felelős: érintett miniszterek

KSH elnöke

Határidő: folyamatos

Melléklet a 2153/2002. (V. 15.) Korm. határozathoz

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Konceptiója (2002-2010)

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Hosszú Távú Területfejlesztési Konceptió célja a térség hosszú távú fejlesztési irányainak meghatározása, a fejlesztések során megoldandó feladatok kijelölése, s a megvalósításukat szolgáló eszköz- és intézményrendszer kialakítása. A Konceptió megvalósítása során gondoskodni kell az Országgyűlés által elfogadott Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Terve elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvényben (a továbbiakban: Balaton törvény) foglaltak összhangolt megvalósításáról.

I. Hosszú távú, tartós célkitűzések

1. A vízkészlet állapotának javítása

A Kormány által korábban meghatározott vízvédelmi feladatok megvalósítása érdekében szigorú, egységes szabályokat kell érvényesíteni a tóparti önkormányzatok hatáskörében a szennyvízhálózatra történő rákötési kötelezettség teljesítésére. A csapadékelvezetést differenciáltan kell megoldani. A nyílt árokrendszer amellett, hogy a vízelvezetést szolgálja, elősegítheti a környező területek vízháztartásának javítását, valamint a természetes élővilág számára is kedvező lehet. Az ökológiai szempontok figyelembevételével meg kell oldani a vízfolyások rendezését, az egyéb felszíni vizek, vízmosások állapotának javítását, indokolt helyreállításuk megoldását.

Korlátozandó és szankcionálandó a nem környezetkímélő mezőgazdasági tevékenységek folytatása. Az ökológiai egyensúly megőrzése érdekében szükséges a nádasok védelme, valamint az eróziót, ezáltal a tápanyagok bemosódását is csökkentő melioráció kiterjedt megvalósítása is.

Az érvényes jogi szabályozás alapján szakmai összefoglalót kell készíteni, amely megvizsgálja a vízszintszabályozás kérdéseit, a megoldás lehetőségeit, ezek várható hatását, és javaslatot tesz a további szükséges teendőkre.

2. A környezeti állapot javítása

A Balaton törvény előírásainak megfelelően a beépítésre szánt területek növekedését meg kell állítani. Központi és helyi eszközökkel is támogatni célszerű az épületfelújítást, a telek- és tájrehabilitációt. Figyelmet kell fordítani a

tájsebek kezelésére, a rekultivációk elvégzésének fontosságára, továbbá az eróziós és deflációs hatások mérséklésére. Prioritásként kell kezelni a térség természeti értékeinek, területeinek, valamint az ingatlan kulturális örökségi értékek megőrzését.

A tájrehabilitáció része a vízpart-rehabilitáció, az erdővédelmi és megújítási program, valamint a kiemelkedő ingatlan kulturális örökségi értékek rehabilitációját célzó beruházások.

Az omlás- és csúszásveszélyes partfalak kérdését mielőbb meg kell oldani, tekintettel arra, hogy közlekedési szempontból veszélyt jelentenek, ugyanakkor település-szerkezeti és környezetvédelmi problémákat is okoznak.

A hulladékgazdálkodás prioritásait figyelembe vevő korszerű hulladékgazdálkodási rendszerek létesítésével el kell érni a hulladék képződésének megelőzését, a képződő hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkenését, a hulladékhasznosítási arányok növelését, a hulladékártalmatlanítás által okozott környezeti terhek megelőzését és minimális szinten való tartását, valamint a meglévő létesítmények által okozott környezetterhelés csökkentését, megszüntetését.

3. Belső fejlesztési irányok kijelölése a külső hatások figyelembevételével

A közlekedési hálózatot oly módon kell fejleszteni, hogy a part menti zsúfoltság csökkenjen. Meg kell oldani az M7-es autópálya teljes kiépítését, valamint a tótól távolabbi Veszprém-Tapolca között felújítását is. Gondoskodni kell az észak-déli útkapcsolatok kiépítéséről és a teljes úthálózat karbantartásáról, hogy ezzel jobb elérhetőséget kapjanak a part közeli települések.

A térség kedvező közlekedési helyzete révén (megépül az M7-es autópálya és a térség jól kapcsolódik a Triesztig tartó folyósóra, javulnak a kapcsolatok a német-osztrák régiókkal, sokoldalúbbá válik a közlekedési kínálat) fokozatosan felértékelődik. Ehhez kell kapcsolódnia egy átfogó, sokszínű, egységes térségmarketingnek, amelynek javítania kell a térség nemzetközi ismertségét.

Az ingatlanok iránti kereslet növekedésével összefüggésben a felújítások, átépítések javítják a települések megjelenését. A síófoki és a balatonfüredi övezetben az urbanizálódás előrehaladása következtében gyarapodnak az elsődleges lakófunkciók. A többi térségben a második otthon funkciók és a turizmus szolgáltatásai, illetve különböző szakágai által nyújtott lehetőségeket várhatóan jól kihasználják a kistelepülések.

A parti sáv urbanizáltságának várható erősödése mellett gondoskodni kell a kedvező környezeti feltételek megerősítéséről (a parti sétányok kialakítása, erdőterületek csökkenésének megállítása, a beépítettség növekedésének korlátozása), azaz a táji, települési értékek minőségének megőrzéséről.

4. Humán erőforrások adottságai, lehetőségei, fejlesztési irányai

A part menti és part közeli települések új lakófunkciókat nyújthatnak a magasabb jövedelmű vagy otthoni munkára épülő szellemi foglalkozásúaknak. A térség egészében növekszik a nyugdíjasok aránya, hiszen a magas urbanizáltsági szint, valamint a központok gyors elérhetősége lehetőséget nyújt a letelepedéshez is.

Összehangolt oktatási program segítségével az idegenforgalom, a vendéglátás teljes körű képzési rendszere megerősödhet országos, sőt közép-európai vonatkozásban is. A turisztikai képzéssel foglalkozó oktatási intézmények tárgyi feltételeinek jelentős fejlesztése szükséges.

A képzésben is kapjon helyet a helyi adottságokat hasznosító ismeretek oktatása (pl. hajóépítés, bútoripar, nádfeldolgozás, kézműipar, építőipar, élelmiszer-feldolgozás, idegenforgalom).

A szezonalitást csökkenteni képes nagy volumenű turisztikai beruházások, a turisztikai kínálat szélesítése, a kapcsolódó szolgáltatások növekvő foglalkoztatási biztonságot jelenthetnek.

A térséghez kötődő vállalkozói potenciál erősödésével jelentős számban jöhetnek létre új munkahelyek. A part közeli települések lakossága jobban kapcsolódhat a szezonalitást jelentősen csökkentő szolgáltatásokhoz és a turizmushoz. Mindez azt eredményezheti, hogy a part közeli települések lakossága stabilizálódik, csökken az elvándorlás, javul a megélhetés, bővülnek, illetve elérhetővé válnak a szolgáltatások.

5. A gazdaság (feldolgozóipar, mezőgazdaság, szolgáltatások) fejlesztési irányai

Az élőmunkára, a szaktudásra épülő, döntően a helyi adottságokat hasznosító kis- és középméretű vállalkozások fejlődése felgyorsulhat. Az ipar fejlesztése elsősorban a turizmushoz kapcsolódó ágazatokban kívánatos.

A térségben a mezőgazdaságnak kiemelt tájvédelmi funkciója van, amelynek megvalósítását állami pénzeszközök is segíthetik, ösztönözhetik. Válgjon jellemzővé a környezetfenntartó földművelés, amelyet a támogatási rendszer is segítsen.

A tradicionális szőlő- és bortermelés újra fejlődésnek indulhat a térségben. Egy-egy történelmi borvidéken erősödhet az integráció, ami együttjárhat a környezetkímélő technológiák terjedésével, javulhat a piaci versenyképesség. A mezőgazdaság többi ágazata közül a tájjellegű gyümölcsstermesztés, valamint az ökológiai termékek előállításának aránya növekedhet, illetve az integrált gazdálkodás kaphat támogatást.

6. Az életminőség javítása és a térségi identitás erősödése

Az életminőség javítása a Balaton térségét egyre vonzóbbá teszi. A térségből jól elérhetőek lesznek a közeli nagyvárosi centrumok, így azok sokoldalú kínálatuk csak fokozza a Balaton térség vonzását.

A térségi identitás egyre erősebb, valós, megjeleníthető akaratok és összetartozások tárháza lehet. Létrejönnek azok az intézmények és közvetítő rendszerek, amelyek az új életmódhoz és mentalitáshoz kapcsolódó térségi közösséghez tartozást teszik vonzóvá, azt terjesztik, közvetítik.

7. A térségi fejlesztés forrásai

A Konceptió célkitűzései a térség stratégiai és operatív programjai keretében valósulnak meg. A programok kidolgozásával egyidejűleg kell meghatározni a konkrét fejlesztések forrásait. A források között az alábbiak figyelembevétele lehetséges:

Az állam a központi költségvetési forrásokból

- közvetlenül támogatja
 - = a nagy közlekedési infrastrukturális fejlesztéseket (autópálya, gyorsforgalmi utak, vasúti korszerűsítések, későbbiekben európai uniós források igénybevehetősége esetén társfinanszírozóként),
 - = a vízpart-rehabilitációval összefüggő kisajátításokat és kártalanítást,
 - = a közműfejlesztés állami főműveit;
- társfinanszírozóként a központi pályázati rendszereken keresztül támogatja
 - = a vízminőség védelmével összefüggő legfontosabb beruházásokat,
 - = az egyes környezetvédelmi, természetvédelmi beruházásokat,
 - = a települési vízellátási és a csatornázási beruházásokat,
 - = a humán tőke fejlesztését a tartós foglalkoztatás érdekében,
 - = a vállalkozások, az idegenforgalmi beruházások, a komplex szolgáltatások fejlesztését,
 - = az agrárágazat fejlesztését,
 - = az önkormányzati feladatok ellátását szolgáló beruházásokat,
 - = az ingatlan kulturális örökség védelmével és bemutatásával összefüggő beruházásokat;
- decentralizált formában támogatja
 - = a térségi fejlesztési elképzelések megvalósítását.

Helyi önkormányzati és vállalkozási források

- az addicionalitás elvének megfelelően biztosítják a központi költségvetésből támogatott beruházásokhoz a saját forrást;

- hazai vállalkozói tőke befektetéseivel megvalósuló beruházások elősegítik a gazdaság fejlődését.

A nemzetközi szervezetektől elnyerhető források

- környezetvédelmi célok megvalósításához ISPA források, valamint oktatási, képzési és intézményfejlesztési célok megvalósításához PHARE támogatások;
- SAPARD források az agráriumhoz és vidékfejlesztéshez kapcsolódó célok megvalósításához;
- az Európai Unióhoz való csatlakozást követően a Strukturális Alapokból elnyerhető források.

8. A területfejlesztési intézmények együttműködése

Az érintett megyék és régiók együttműködése elősegíti a térség fejlődését.

Annak érdekében, hogy a Balaton Fejlesztési Tanács egyre növekvő koordinációs feladatait el tudja látni, szükséges a munkaszervezetének és a szakmai háttértevékenységet ellátó Balatoni Integrációs Kht.-nak rövid távon történő megerősítése.

II. A koncepció prioritásai

1. A környezet állapotának megóvása, javítása és a fenntartható fejlődés feltételeinek kialakításával kapcsolatos feladatok

A Balaton térség alapvető értéke a tó vízmennyisége és a víz minősége, élővilága, a táji, természeti adottságai és kulturális értékei.

A Balaton térségének további terhelése csak a szükséges környezetvédelmi, infrastrukturális beruházások megvalósításával párhuzamosan, azokkal arányosan lehetséges. A települések belterületének növelését - a tó terhelésének fokozását elkerülendő - határok között kell tartani.

a) A víz minőségének védelme a stabil állapot elérése érdekében

- a Balaton, mint állóvíz sajátos adottságokkal és problémákkal rendelkező sérülékeny ökoszisztéma, amelynek

védelmével kapcsolatban a többirányú kutatás, megfigyelés, prognosztizálás, beavatkozás előkészítése, megvalósítása alapvető feladat;

- a vízminőség védelme elsődleges a környezetvédelem, az infrastrukturális és a termelő beruházások megvalósítása és működtetése vonatkozásában is;

- a kormány érvényes határozatainak, intézkedéseinek tapasztalatai alapján további kapcsolódó fejlesztési programokat kell kidolgozni és végrehajtani.

b) A táj- és természetvédelem területén

- a „Pannon táj” arculatának megőrzése alapvető célként kezelendő. A természetvédelem a táji és természeti értékeket oltalomban részesíti, azokat védi és bemutatja;

- a Nemzeti Park terjedjen ki a későbbiekben a déli parti (észak-somogyi) területekre is, de a bővítésnél szükséges a Balaton-felvidéki Nemzeti Park tapasztalatait figyelembe venni;

- a táj- és természetvédelmi érdekeknek megfelelő részletes fejlesztési programot kell kidolgozni az egyes térségekre;

- az ökoturizmus szervezésénél figyelembe kell venni a Nemzeti Park turisztikai hasznosítási tervét.

c) Az ingatlan kulturális örökség értékeinek megóvása és a fejlesztések által megújuló megjelenés biztosítása érdekében

- elsődleges feladat a Balaton törvényben foglaltak végrehajtása;

- kiemelten kezelendő az egyházi, műemléki, régészeti és a helyi védettségű épített örökségi értékek integrált védelme, valamint funkcióváltással, bővítéssel kulturális, turisztikai hasznosítása (pl. műemlék: Tihany-apátság együttes, Szigligeti vár, Keszthely-Georgikon, Káli-medence népi értékei, régészeti parkok: Keszthely-Fenekpusztarómai erőd, Somogyvár-apátság romok és várhegy (Szent László ideiglenes temetkezési helye, Koppány vára, Zalavár-bazilika romok).

2. A gazdasági erőforrások aktivizálásaival, a vállalkozói lehetőségek gyarapításával kapcsolatos feladatok

A Balaton térségbe környezetkárosító ipari bázisokat telepíteni nem lehet. A foglalkoztatás jelentős bővítésével járó tömegtermelést jelentő ipari, feldolgozó üzemek telepítése nem célszerű. A kis- és középvállalkozások gazdasági feltételeit kell javítani, megteremtve a működésükhöz szükséges alapvető termelői és környezetvédelmi infrastruktúrát, segíteni a szakmai ismeretek elsajátítását, információt nyújtani a piaci lehetőségekről.

Segíteni szükséges a termelési-gazdasági környezet korszerűsítését, a helyi adottságokban rejlő (verseny)előnyök jobb érvényesítését, s ezzel hozzájárulni a Balaton térség gazdaságának kiszélesítéséhez, az itt élő népesség megélhetésének sokoldalú biztosításához, az egész éves foglalkoztatás megteremtéséhez. A turizmus fejlesztésénél arra kell törekedni, hogy a tó terhelése ne növekedjen.

a) A gazdaság vezérágazatának, a turizmusnak a fejlesztése érdekében megoldandó

- a gyógy- és termálvíz fejlesztési program kialakítása a gazdaságosság követelményét figyelembe véve és alapos hatásvizsgálatot követően;

- az ifjúsági turizmus fejlesztése, fogadási feltételeinek javítása;

- a gyalogos túra útvonalak és központok kialakítása, programcsomagok készítése, valamint kínálatának bővítése;

- a borturizmus, borutak fejlesztése érdekében a hagyományos borászati tevékenység ösztönzése, a tájba illő présházak, pincék megóvása, azok eredeti funkciójának megtartása; a hagyományos ismeretekre alapozott gasztronómia és borkultúra fellendítése;

- a kerékpáros turizmus feltételeinek kialakítása;

- a kulturális örökség hasznosítására épülő turizmus fejlesztése, az egyházi épületek, épületegyüttesek kulturális programokkal élővé tétele, a vendéglátás turisztikai programszervező erejének kihasználása, a védett természeti területekhez, kiemelkedő műemlék együttesekhez és régészeti parkokhoz, kulturális rendezvényekhez kötődő útvonalak fejlesztése;

- a nemzeti parkhoz kapcsolódóan látogató- és fogadóközpontok, területi és tematikus bemutatóhelyek kialakítása, összhangban az ökoturizmus fejlesztési feltételeinek javításával;

- az aktív turizmus fogadási feltételeinek javítása, a vitorlásturizmus bővítése mellett a térségben eddig nem „művelt” sportok és szórakozási lehetőségek kialakítása, figyelembe véve a jogszabályi előírásokat, tiltásokat (pl. vízisi), illetve a Balaton vízgyűjtő területének természeti, táji adottságai által kínált lehetőségeket (pl. golfpálya);

- a sajátos adottságokra épülő falusi turizmus fejlesztése;

- a konferencia turizmus fellendítése és feltételeinek fejlesztése a régió adottságainak (felsőoktatás, tudományos kutatás, geológiai sajátosságok, régészet stb.) kihasználása miatt célszerű;

- a turisztikához kapcsolódó, azt közvetlenül kiszolgáló létesítményi és egyéb infrastruktúra rekonstrukciója;

- a komplex turisztikai, szolgáltató központ(ok) kialakítása, elnyújtott szezon vagy egész éves működés biztosítása;

- a turisztikai szakemberképzés, továbbképzés rendszerének kialakítása és működtetése;
- a hagyományos tevékenységek gazdasági-turisztikai célú felkarolása, turisztikai programokba, kínálati struktúrába való beillesztése;
- a magánszálláshelyek hálózatszerű fejlesztésének, ajánlatainak ösztönzése;
- az összehangolt fellépéshez és a korábbi piaci pozíciók visszaszerzéséhez speciális turisztikai marketing kialakítása;
- a minősítési rendszer kialakítása, működtetése kistérségi szinten, illetve stratégiai fontosságú pontokon kiépített információs központok felállításával, az általános információs hálózathoz kapcsolatosan a minősített szolgáltatások piaci értékesítését hivatott segíteni.

b) Integrált vidékfejlesztés, az agrárium megújításának érdekében megoldandó

- a tájjellegű környezet- és természetkímélő termelés és a különböző gazdasági együttműködési formák kialakításának, a termékprofilok lokális jellegének elősegítése;
- a térség hagyományos és piacképes kis- és kézműves tevékenységei fejlesztésének támogatása;
- az eróziót csökkentő szőlőművelésre való át- és visszatérés, a termőhelyi adottságokhoz igazított szőlő- és bortermeléshez kapcsolódó új technológiák, feldolgozási és értékesítési módok bevezetésének ösztönzése;
- az időszakos nagybani piacok, kiállítások, vásárok szervezésének elősegítése;
- a halászati tevékenység átalakítása, a horgász turizmus növelése érdekében (pl. őshonos haltelepítések támogatása), az ezt kiszolgáló rendszerek fejlesztése, emellett indokolt a Balatoni Halászati Rt. közhasznú társasággá alakítása;
- az erózió által veszélyeztetett, be nem épített területek védelmi célú erdősítésének, az erdőterületek rehabilitációjának, az erdei termékek feldolgozása fejlesztésének támogatása;
- a nádfeldolgozás és az egyes hagyományos építőanyagok modern technológiával történő előállításának elősegítése;
- a térség tradicionális mezőgazdasági terményei termelésének ösztönzése, termelési feltételeinek megőrzése;
- a falusi turizmus, a tájjellegű szálláshelyek fejlesztésének támogatása;
- a falvak megújítása, tárgyi-szellemi örökségek védelme és megőrzése.

c) A termelő infrastruktúra bővítése, az aktív kis- és középvállalkozás ösztönzési rendszer segítse elő, hogy

- az ipari termelő tevékenységek lehetőleg a part menti sávtól távolabb valósuljanak meg, az üdülőkörzet jó közlekedési elérhetőséggel rendelkező gazdasági centrumaiba tömörüljenek;
- az ipar fejlesztése elsősorban a turizmushoz kapcsolódó ágazatokban kívánatos, hogy kellő háttérrel teremtse a turizmus fejlődésének. Ezen ágazatok az építőipar, hajógyártás, műanyag-feldolgozás, fém- és lakatosipar, nem környezetterhelő szerelő ágazatok, csomagolóanyag-ipar, faipar, üvegipar stb.;
- a térség funkcióihoz szorosan kapcsolódó termelő és szolgáltató tevékenységek kisvállalkozások formájában fejlődjenek.

d) Foglalkoztatási lehetőségek bővítése, a szezonális negatív hatásainak megszüntetése érdekében

- a foglalkoztatási lehetőségek bővítése a jelentős szezonális miatt az alacsony tartós munkanélküliség ellenére, szelektív módon szükséges. Elsősorban a nagyobb - és a part közeli - településeken hosszú távon is folyamatos feladat az állandó munkahelyek létrehozásának ösztönzése;
- indokolt a térségen és a főszezonon kívüli foglalkoztatási lehetőségek feltárása (téli turizmus).

3. Az infrastrukturális hálózatok megújítása, kiépítésének folytatása

A közlekedési rendszerek fejlesztése a térség jobb megközelítését, valamint a belső kohéziójának erősítését szolgálja. A nyomvonalak és megépítési, illetve üzemeltetési módok kidolgozásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy e létesítmények szolgálják, de minél kevésbé terheljék a természeti és a települési környezetet, illetve segítsék, de minél kevésbé zavarják a fontos területhasználatokat (pl. az üdülést).

A települési kommunális infrastruktúra elemek szintén a tó védelméhez járulnak hozzá, ugyanakkor a térségben az életminőséget jelentősen javítják.

a) A térség külső közlekedési kapcsolatainak megújítása és az európai rendszerekbe történő erőteljesebb bekapcsolása érdekében

- javítani kell a tó elérhetőségét valamennyi közlekedési eszközzel;
- az M7-es autópályát meg kell építeni a térség déli határán;
- a Veszprém-Tapolca közötti meglévő összekötő utat főúttá kell fejleszteni megfelelő műszaki jellemzőkkel és a települések elkerülésével. Szükséges a Veszprém-Tapolca közötti főút továbbvezetése a Keszthelyi hegységen keresztül a 71-es főúthoz csatlakoztatva Keszthely térségében. Az M1-es és a 8-as számú főútról történő megközelítést is megfelelő útrekonstrukciókkal kell biztosítani. Több helyen szükséges a településeket elkerülő útszakaszok megépítése;

- a térség vasúti megközelíthetőségét javítani kell a Budapest-Siófok közötti menetidő csökkentéssel, a Kaposvár-Fonyód és a Szabadbattyán-Tapolca vonal rekonstrukciójával és villamosításával;

- továbbra is fenn kell tartani, sőt a lehetőségek szerint növelni érdemes a vasúti és az autóbusz nemzetközi összeköttetéseket a Balaton jelentősebb idegenforgalmi centrumaiban, közlekedési elosztóhelyein;

- a szentkirályszabadjai (Veszprém-Szentkirályszabadja katonai-polgári, kettős hasznosítású), Balatonkiliti (Siófok-Balatonkiliti/Ságvár sport), Sármellék (Sármellék Balaton West Airport regionális) repülőterek rendelkeznek a legjobb adottságokkal ahhoz, hogy polgári repülőtéreként működjenek. Célszerű ezek közül egy egész évben üzemelő repülőteret fenntartani a nemzetközi kapcsolati lehetőségek biztosítása érdekében;

- megoldandó a siófoki zsilip korszerűsítése, valamint a Sió-csatorna kapacitásának bővítése.

b) A térségi belső kapcsolatokat és a turizmust is elősegítő közlekedési kapcsolatok fejlesztése érdekében

- meg kell valósítani a Balaton körüli menetrendszerű vasúti közlekedést, amihez - kismértékű pályakorrekció mellett (kelet-balatoni szakasz) - a hálózat biztosított. A személyszállításban a járműpark cseréje megoldandó. A vasútvonal pályafejlesztése során a Keszthely-Tapolca vonal villamosítását és a Balaton-part állomásépületeinek felújítását kell elvégezni. A keskeny nyomközű kisvasút (Balatonfenyves) felújítása és nosztalgiaivonatként történő hasznosítása lehetővé teszi az ökoturizmus, vadászati, bor-gasztrónómiai és gyógyfürdőturizmus programja szervezését;

- a vasúti információszolgáltatás fejlesztése (vizuális és idegen nyelvű utas tájékoztatás) sürgős feladat;

- megújításra szorul a belső közúti hálózat. Ki kell építeni a 71-es számú főútvonal kelet-balatoni tehermentesítő szakaszát (Balatonakarattyá-Balatonfüzfő);

- meg kell valósítani a Balaton körüli kerékpárutat, illetve a part közeli települések kerékpárút-hálózatának kiépítését és a kereszteződéseknel körforgalom létesítését. Szükséges megoldani a nemzetközi kerékpárút-hálózatokkal való kapcsolatot;

- a tavi hajózás fejlesztése turisztikai szempontból elengedhetetlen (menetrendi, sétahajózás, vitorlázás). Elsősorban a meglévő kikötők rekonstrukciója, bővítése, illetve a hajóállomány modernizálása megoldandó. A tavi hajózás várható további bővülése szükségessé teszi új vitorlás- és csónakkikötők létesítését is (pl. Balatonmáriafürdő, Balatonfenyves, Balatonfüzfő).

c) A közműhálózat teljes kiépítése érdekében

- a kistérségi szennyvíztisztító művek megépítése, illetve a regionális rendszerekre való rákötés megoldása szükséges. 2005-ig a parti sávban a 95%-os csatornázottsági szint elérése a cél. A szennyvizek tisztítását 2005-2010 között teljeskörűen meg kell oldani;

- 10 000 lae. (lakosegyenérték) felett - érzékeny befogadóknál és ott, ahol a szennyvizet nem vezetik ki a vízgyűjtő területről - az elvezetést és tisztítást már 2008. végéig teljeskörűen meg kell oldani;

- a már meglévő szennyvízcsatornákra való lakossági rákötést önkormányzati eszközökkel is elő kell segíteni a törvényben foglaltak megvalósítása érdekében. Szükséges az újonnan telepítendő szennyvíztisztító telepek parti sávától való távolabb elhelyezése;

- a települési folyékony hulladék közszolgáltatást a szennyvíztisztító művekre alapozva szükséges kialakítani. A szennyvíztisztítóknál képződő szennyvíziszap kezelését a szennyvíztisztításhoz kapcsolódóan, a hulladékgazdálkodási előírások betartása mellett kell megoldani;

- a vezetékes gázellátás megkezdett fejlesztése az északi parton folytatandó, ugyanakkor az alternatív energiák felhasználásának elősegítése célszerű, különös tekintettel a megújuló energiaforrások használatának elterjesztésére;

- a belterületi csapadékvíz-elvezető és -kezelő rendszerek fejlesztését elsősorban a tóparti településeken kell megoldani;

- az ivóvízellátás fejlesztése során az egészséges ivóvíz biztosításának feltételein kell elsősorban javítani.

d) A hulladékgazdálkodás problémáinak megoldása érdekében

- a hulladék képződésének megelőzése, a képződő hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése terén ösztönözni kell a térség ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi és szolgáltatási struktúrájának folyamatos átalakítását, az új, környezetbarát technológiák alkalmazását és elterjesztését, valamint a fogyasztási szokások megváltoztatását;

- ösztönözni kell a működő létesítményeket a környezetterhelés csökkentését eredményező technológiák alkalmazására, valamint a kapcsolódó ellenőrző rendszerek kiépítésére;

- ösztönözni kell a lakossági veszélyes hulladékok szelektív gyűjtését és kezelését;

- a térségben - főleg szezonálisan, nagy tömegben jelentkező települési hulladék kezelése terén - ösztönözni kell a térségi, komplex hulladékkezelő rendszerek kialakítását, működését, ezen belül elsősorban termikus hulladékhasznosítókra és a térségen kívüli hulladéklerakókra alapuló gyűjtőpontok, hulladékudvarok, átrakóállomások, komposztáló telepek létesítését, az új kezelési technikák bevezetését, a képződő hulladékok szelektív gyűjtését. El kell érni, hogy a képződő hulladék minél nagyobb hányada hasznosításra kerüljön, és a lerakásra kerülő hulladék mennyisége és szerves anyag tartalma a jogszabályi előírásoknak megfelelően csökkenjen;

- az átmeneti tárolókat fel kell számolni és meg kell oldani a műszakilag nem megfelelő hulladéklerakók megszüntetését, rekultiválását;

- az újonnan építendő hulladékkezelő telepeket a parti sávától minél távolabb kell elhelyezni, és a feldolgozási kapacitások optimális kihasználása érdekében az egyes térségek hulladékgazdálkodási rendszerei között kapcsolatot kell kialakítani. A hulladéktermelőktől meg kell követelni a hulladékkezelési feladatok jogszabályok szerinti végzését, míg az önkormányzatok által hosszú távra létrehozott szakmai társulásokban meg kell teremteni a feladatmegosztás Országos Hulladékgazdálkodási Tervhez igazított feltételrendszerét.

4. Humán erőforrások, a szociális, a rekreációs és az egészségügyi ellátás fejlesztése, a térségi identitás erősítése

A Balaton térség jövőjét alapvetően befolyásolja, hogy egyrészt a humán szféra, a szakemberek és a szakértők, az értelmiség, a munkába álló fiatalok felkészültek legyenek a sokszínű tevékenység elvégzésére, a fejlesztések megtervezésére, az új módszerek fogadására, másrészt a térségi identitás erősítésével a belső innovációs potenciál fejlődésével, mint új fejlesztési erőforrás jelenjen meg az emberi tudás.

a) A középfokú, felsőfokú képzés koordinált fejlesztése érdekében

- a felsőoktatásban nagyobb szerepet kapjon az idegenforgalom és a vidékfejlesztés szakembereinek képzése, illetve az ahhoz kapcsolódó tudományos kutatás, rendezvények, szakmai akciók szervezése;

- a középfokú oktatási intézményhálózatot fejleszteni szükséges, különös tekintettel a turisztikai képzés tárgyi feltételeinek bővítésére. Az oktatási egységek közötti funkciómegosztást differenciáltan kell megvalósítani. Ösztönözni kell azon szakismeretek oktatását, amelyek a helyi-térségi termékekre irányulnak, növelve egyúttal a vállalkozói ismeretek és a nyelvi képzés színvonalát, a nemzetközi képesítést és bizonyítványt adó szakismeretek elsajátítását;

- a középfokú oktatásban prioritása legyen a környezet-termeszt-tájvédelmi kultúra fejlesztésének és speciálisan a Balaton tudat alakításának (pl. a Balatonfelvidéki Nemzeti Parkkal közös erdei iskola-központ létesítése a Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Centrum területén). Célszerű a közoktatási programokban önálló tárgyként beindítani a Balaton táji, környezeti, valamint a kulturális, történelmi és a gazdasági értékeinek oktatását;

- a munkahelyi és oktatási rendszerben sikertelenek helyzetének javítása érdekében gondot kell fordítani a pályaválasztási és pályaeorientációs tanácsadói hálózat regionális megteremtésére és üzemeltetésére.

b) A szociális, a rekreációs és az egészségügyi ellátások fejlesztése során figyelemmel kell lenni arra, hogy

- a Balaton térsége értékes hazai és nemzetközi hírű egészségügyi és gyógyászati, gyógy- és termálturisztikai potenciállal rendelkezik, melyek erősítése, a szélesebb gazdasági, szolgáltatási bázis megteremtése fontos feladat. Az e körbe tartozó szolgáltatások bővítése foglalkoztatási szempontból is jelentős, mert élőmunka-igényessége miatt munkahelyteremtéssel is jár;

- az egészségügyi és gyógyászati szolgáltatások kínálatának bővítése és minőségének javítása szükséges.

c) A Balaton térségi tudat és kultúra erősítése érdekében

- támogatandó a Balatonnal foglalkozó társadalmi, kulturális, tudományos publikációk megjelentetése;

- a tájhoz, a térséghez kötődő kulturális örökség értékeinek megőrzését, a művészeti, alkotó tevékenységeket és akciókat, valamint helyi közösségi-társadalmi kezdeményezéseket, rendezvényeket ösztönözni szükséges;

- a Balaton térségében működő média tevékenységének összehangolása célszerű.

A Balaton tudat és megnyilvánulásai a nemzeti identitás és országkép fontos eleme.

5. A térségi együttműködések és az intézmény fejlesztése

A Balaton térség fejlesztési koncepciójában foglalt célkitűzések csak akkor valósíthatók meg, ha a területfejlesztés szereplői együttműködési rendszerben kölcsönösen segítik egymást. A régiók, a megyék és a kistérségek közötti együttműködést ezért a kölcsönös érdekek figyelembevételével szélesíteni és erősíteni kell. Különösen fontos a Balaton térség települési önkormányzatai együttműködésének továbbfejlesztése.

a) A kistérségi együttműködések fejlesztése érdekében

- a fejlesztésekben közösen érdekelt települések együttműködését, kapcsolataik javítását, bővítését ösztönözni szükséges;

- szakértők, fejlesztési menedzserek, tanácsadók és különböző szakemberek (pl. polgári természetőrök) közös alkalmazása célszerű;

- a települések településrendezési terveinek összehangolása megoldandó;

- turisztikai, kulturális programcsomagok közös szervezése (pl. borturizmus, várjátékok, szabadtéri színházi előadások, templomi koncertek) célszerű;

- a kistérségi együttműködés hálózatára építendő ki az információs monitoring, a kommunikációs rendszer.

b) Az intézményrendszer megerősítése érdekében

- meg kell vizsgálni a statisztikai kistérségek felülvizsgálata során a statisztikai kistérségekbe és a Balaton Kiemelt

Üdülőkörzetbe való besorolás összehangolásának lehetőségét;

- a Balaton tógazdálkodásának kialakítására és fokozatos fejlesztésére modellt kell kidolgozni, és meg kell teremteni a tógazdálkodás szervezetét;

- a Balaton Fejlesztési Tanács és intézményeinek kialakítása, megerősítése rövid távon szükséges és a feladatok ellátása érdekében elengedhetetlen. A döntés-előkészítő és programmenedzselő tevékenység során szoros kapcsolatokat kell kiépíteni a kistérségekkel, a megyékkel és a régiókkal, valamint a vállalkozói szférával;

- a Balaton térségében működő civil szervezetek tevékenységét elő kell segíteni, be kell vonni e szervezeteket is a Balatonnal kapcsolatos döntések kialakításába;

- a természeti, gazdasági és társadalmi folyamatok figyelésében, értékelésében és a feladatok meghatározásában célszerű igénybe venni az Magyar Tudományos Akadémia Balaton Bizottságának segítségét.

c) Az együttműködések ösztönzése és a közösen elhatározott együttműködési szabályok megalkotásakor figyelemmel kell lenni arra, hogy

- a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervét az Országgyűlés elfogadta. Hosszú évek után egységes építészeti s egyben településrendezési szabályozás jött létre a tó térségében. Ezzel jelentős lépés történt a Balaton táji, települési környezetének megóvása érdekében. A rendezési tervben foglalt célkitűzések megvalósítása nagyfokú tevékenységi és forrás koordinációt kíván.

d) A térségi integrált monitoringrendszer kiépítése indokolt, mert

- a Balaton térség fejlesztése megköveteli, hogy annak folyamatai egységes szemlélet szerint kerüljenek elemzésre. Ehhez szükséges a meglévő monitoring rendszerek (környezeti, természeti folyamatok) információinak felhasználása, illetve új megfigyelő rendszerek kialakítása (gazdasági, társadalmi, kulturális örökségi, település hálózati). A megfigyelő rendszerek adatai alapján lehetséges a fejlesztési döntések előkészítése és a fejlesztési programok megvalósulásának figyelemmel kísérése és értékelése.

e) A Balaton térségre vonatkozó marketing tevékenység fokozása, színvonalának emelése során

- a fejlesztési koncepcióra épülve át kell dolgozni a térség egészének marketing stratégiáját, programját, annak megvalósításának módszereit, technikáit és eszközeit;

- a program keretében megvalósítandó feladatok: regionális arculat és imázssterv, arculati kézikönyv elkészítése, piacutatás erősítése, összehangolt információs és szolgáltató rendszer továbbfejlesztése, értékesítés ösztönzése (beruházások, egyes turisztikai termékek összekapcsolása, értékesítése).